

Rapportage inkomensgegevens van bestuurders van zorginstellingen uit de jaarverslagen-2008

1. Inleiding

VWS rapporteert jaarlijks aan de Kamer over de gegevens van de inkomens van bestuurders van zorginstellingen zoals in de jaarverslagen worden verantwoord (TK 29689, nrs. 4, 34, 124 en 174, TK 30111, nr. 48). In deze rapportage zijn grotendeels dezelfde tabellen gegenereerd als in de voorgaande jaren (TK 29689, nr. 124 en 174, TK 30111, nr. 48).

2.1 Reikwijdte van het onderzoek

In de analyse is gekeken naar vier sectoren:

- Ziekenhuiszorg: 99 instellingen
- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ): 106 instellingen
- Gehandicaptenzorg: 104 instellingen
- Verpleging, Verzorging en Thuiszorg: 361 instellingen

2.2 Beloningsniveau van de bestuurders in 2008

De gegevens over het beloningniveau in 2008 hebben betrekking op 1009 bestuurders, werkend bij 670 instellingen. Interim-bestuurders en gewezen bestuurders zijn bij deze analyse buiten beschouwing gelaten. De inkomensgegevens van bestuurders van ZBC's (zelfstandige behandelcentra) lenen zich niet voor analyse. Daarom zijn ze er dit jaar buiten gehouden. Daardoor is de verzameling in de deelsector 'ziekenhuiszorg' kleiner geworden (aantal instellingen was 143, wordt nu 99; aantal bestuurders was 269, wordt 189). In de sector Verpleging, Verzorging en Thuiszorg zien we dit jaar een lager aantal instellingen en dus ook bestuurders dan in 2007 (was: 426 instellingen met 591 bestuurders; in 2008: 361 instellingen met 499 bestuurders).

De inkomensgegevens hebben betrekking op het brutoloon inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkering, maar exclusief onkostenvergoeding, werkgeverslasten (premies en pensioen). Ook de ontslaguitkering en bonus zijn hierin niet meegenomen, maar deze komen in paragraaf 5 terug. Het brutoloon van de bestuurder is omgerekend naar een voltijds jaarloon voor de vergelijkbaarheid. Dat wil zeggen dat is gecorrigeerd voor een eventuele deeltijdfactor en voor een eventueel kortere duur van het dienstverband in het verslagjaar.

Tabel 1 Bruto jaarloon 2008 zorgbestuurders naar sector

	Ziekenhuis- zorg	GGZ	Gehandi- captenzorg	Verpleging, Verzorging en Thuis- zorg	Totaal
Minder dan €100.000	1,1%	24,6%	23,5%	37,9%	26,6%
Tussen €100.000 en €150.000	21,7%	37,1%	37,6%	42,9%	37,2%
Tussen €150.000 en €200.000	48,7%	32%	32,9%	16,6%	27,7%
Meer dan €200.000	28,6%	6,3%	6%	2,6%	9,6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	189	172	149	499	1009
Gemiddeld	178.315	137.503	135.326	116.909	134.650

De tabel laat zien dat 26,6% van de bestuurders een beloning heeft lager dan €100.000 (2007: 25,9%). Ruim 37% van de bestuurders zit tussen de €100.000 en €150.000 (2007: 38,7%). Daarnaast heeft ruim 37% een beloning boven de €150.000 (2007: 35,4).

Tussen de sectoren zijn aanzienlijke verschillen te zien. Waar in de ziekenhuissector ruim 77% van de bestuurders een beloning boven de €150.000 heeft (2007: ruim 75%), heeft in de Verpleging, Verzorging en Thuiszorg bijna 81% (2007: 83%) een beloning onder de €150.000. De verschillende omvang van de instellingen is daar een belangrijke verklarende factor voor.

Het gaat dus om marginale verschillen in de ontwikkeling van 2007 naar 2008, wat echter toch opvallend is omdat de klasse-indeling in euro's niet aan de inflatie is aangepast.

2.3 Vergelijking met de normen van de sector

Eind 2009 is de nieuwe Beloningscode Bestuurders in de Zorg (BBZ) in werking getreden. Die code kan pas effect sorteren op de inkomens van bestuurders die in 2010 worden ingeschaald. Dat effect kan pas in 2011 gemeten worden in de jaarverslagen over 2010. In de analyse over de jaarverslagen uit 2008 is daarom de tot nu toe gebruikelijke aanpak gehanteerd van het afzetten van de inkomens van de bestuurders tegen de NVTZ- dan wel de NVZD-norm.

De Nederlandse vereniging van toezichthouders in de zorg (NVTZ) en de Nederlandse vereniging van ziekenhuisdirecteuren (NVZD) hebben beide een regeling opgesteld die het maximumsalaris aangeeft dat de bestuurder zou mogen verdienen aan de hand van kenmerken van de organisatie (personeel, omzet, complexiteit). De regeling van de NVTZ is beduidend gematigder dan die van de NVZD. In onderstaande tabellen wordt per sector een vergelijking gemaakt tussen het maximale salaris van de regeling in vergelijking met het genoten salaris.

Tabel 2 Bruto jaarloon 2008 zorgbestuurders in vergelijking met de NVTZ-regeling

	Ziekenhuis- zorg	GGZ	Gehand- captenzorg	Verpleging, Verzorging en Thuis- zorg	Totaal
minder dan 75%	1,6%	8,1%	9,4%	5,6%	5,8%
van 75 tot 90%	3,2%	10,5%	9,4%	11,8%	9,6%
van 90 tot 100%	10,6%	9,9%	15,4%	16,2%	14%
van 100 tot 110%	14,3%	5,8%	12,8%	16,2%	13,6%
van 110 tot 125%	33,3%	14,5%	15,4%	24,6%	23,2%
van 125 tot 150%	28%	30,2%	26,2%	18,4%	23,4%
meer dan 150%	9%	20,9%	11,4%	7%	10,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Totaal aantal	189	172	149	499	1009

Wanneer wordt gekeken naar de beloning van bestuurders in vergelijking met de richtlijn van de NVTZ, dan moet geconcludeerd worden dat de richtlijn van de toezichthouders ook in 2008 ruimschoots wordt overschreden. In cijfers uitgedrukt gaat het om 70,6% in 2008 en om 73,5% in 2007. Dat lijkt te wijzen op een daling van de overschrijding, maar onderzoekstechnisch valt dat nog onvoldoende eenduidig hard te maken.

Tabel 3 Bruto jaarloon 2008 zorgbestuurders in vergelijking de NVZD-regeling

	Ziekenhuis- zorg	GGZ	Gehandicap- tenzorg	Verpleging, Verzorging en Thuis- zorg	Totaal
minder dan 75%	3,2%	14,5%	20,1%	21,4%	16,7%
van 75 tot 90%	22,2%	22,7%	36,2%	34,7%	30,5%
van 90 tot 100%	23,3%	21,5%	22,1%	24,8%	23,6%
van 100 tot 110%	23,3%	15,7%	13,4%	11%	14,5%
van 110 tot 125%	19,6%	12,8%	2,7%	4,8%	8,6%
van 125 tot 150%	6,9%	8,7%	5,4%	2,2%	4,7%
meer dan 150%	1,6%	4,1%	0%	1%	1,5%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Totaal aantal	189	172	149	499	1009

Hoewel de NVZD-regeling ruimer is dan de NVTZ-regeling, wordt ook de NVZD-regeling in 2008 in ruime mate overschreden. In 2008 zit 29,2% van de bestuurders boven het maximum (2007: 32%). Dus ook hier lijkt een begin van een matigend effect te zien.

Als we de beloning afzetten tegen de erg globaal werkende (want onafhankelijk van omvang van de instelling en van complexiteit van het productieproces) norm van 130% van het gemiddelde ministers-salaris in 2008, €176.000, dan zien we dat een groot deel, evenwel verschillend per sector, daar onder blijft.

Tabel 4 bruto jaarloon 2008 afgezet tegen 130% van het huidige ministers-salaris

	Ziekenhuis- zorg	GGZ	Gehandicap- tenzorg	Verpleging, Verzorging en Thuiszorg	Totaal
Onder de norm	51,3%	77,1%	83,2%	93%	81%
Boven de norm	48,7%	22,9%	16,8%	7%	19%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Het totaalpercentage van boven de norm is gedaald van 22 naar 19%. De GGZ en de gehandicap-tenzorg vertonen echter een tegengestelde tendens. De verschillen met 2007 zijn echter beperkt, terwijl ook het aantal geanalyseerde instellingen en bestuurders dat in het onderzoek over 2008 is betrokken afwijkt van dat in 2007. Daarom lijkt het te vroeg om nu al te concluderen dat er al van matiging gesproken kan worden.

2.4 De beloning van zorgbestuurders met een nieuwe baan

Naast de loonontwikkeling van de zittende bestuurders is het ook van belang te kijken naar de beloning van de bestuurders die in 2008 in een nieuwe functie zijn begonnen (dat hoeven niet per se nieuwe instromers te zijn, het kunnen ook mutaties binnen de sector zijn). De beloning van de nieuw ingeschaalden (echte nieuwelingen én doorschuivers) laat een vergelijkbaar overschrijdingsbeeld zien als in de gehele sector. Van alle bestuurders zit 29,4% (was in 2007: 26,5%) onder het maximum van de NVTZ en 70,8% (was in 2007: 68%) onder het maximum van de NVZD. Vergeleken met de NVTZ-norm zat 30% van de bestuurders met een nieuwe baan onder de norm (was 40%) en vergeleken met de NVZD-norm was dat 52,7% van de nieuw ingeschaalde bestuurders (was 70%). De normerende werking van die twee normen is dus niet echt groot zou op het eerste gezicht een conclusie kunnen zijn. Wanneer de zorgbestuurders met een nieuwe baan echter vooral doorstromers zijn (die bij doorstroming niet in salaris achteruit willen) dan werpt dat een andere licht op deze cijfers.

2.5 Overige zaken

Bonussen

In 2008 heeft 11% (2007: 10%) van de bestuurders een bonus ontvangen van gemiddeld €13.500 (2007: €13.250). Dat is dus vergelijkbaar met 2007, zowel qua aantallen als qua hoogte.

In de GGZ werden vaker bonussen uitgedeeld (14,3%) dan gemiddeld en in de Verpleging, Verzorging en Thuiszorg (9,8%) minder dan gemiddeld. De hoogte van de bonus was in de GGZ lager dan gemiddeld (€10.500) en in de ziekenhuissector hoger dan gemiddeld (€17.250).

Ontslagvergoedingen

In 2008 ontving 4,1% (2007: 3%) van alle bestuurders enige vorm van ontslagvergoeding. De gemiddelde ontslagvergoeding in 2008 komt neer op €230.000 (2007: €217.750), echter met een vrij grote variatie. Het percentage bestuurders dat een vergoeding kreeg, is gestegen ten opzichte van 2007.

De pendant hiervan is dat er ook meer interim-bestuurders zijn in 2008, zie de volgende paragraaf.

De gemiddelde ontslagvergoeding ligt hoger, maar dat kan aan de samenstelling van de ontslagenen liggen (bv. meer mensen met een lang dienstverband dan wel een hoger salaris).

Interim-bestuurders

Naast de 1009 bestuurders die in de bovenstaande tabellen zijn geanalyseerd, zijn in 2008 ook nog 115 bestuurders extern ingehuurd. De neiging bestaat om te denken dat dit allemaal interim-bestuurders zijn, maar de praktijk laat zien dat er ook instellingen zijn die geen bestuurders in loondienst hebben, maar werken met bestuurders die niet in loondienst zijn. In 2007 was bijna 5% van alle bestuurders extern ingehuurd. Er is in 2008 dus een groter beroep gedaan op externen.

De interim-bestuurder verbleef gemiddeld 8 maanden bij de instelling. Dat is op zich lang voor een interimbestuurder, maar toch net iets korter dan de 9 maanden van vorig jaar. De gemiddelde vergoeding (dat is dus een ruimer begrip dan 'de beloning' omdat daar ook allerlei kostenvergoedingen voor zelf af te sluiten sociale zekerheid en dergelijke, plus overheadkosten van de interimmer in zittingen), omgerekend naar jaarbasis bedroeg bijna €244.000 (2007: €240.000).